

نویسنده: م. ک. بهادرا کمار «M.K.Bhadra Kumar» .
منبع و تاریخ نشر: گلوبال ریسرچ «2021-09-15» .
برگردان: پوهندوی دوکتور سید حسام «مل» .

شیاطین خارجی در جاده ابریشم foreign devils on the silk road

در اینجا یک عنوان کلاسیک غیر قابل توصیف 1980 توسط **پینر هایپرک** به ذهن می آید حتی زمانی که سازمان همکاری شانگهای و سازمان پیمان امنیت جمعی در حال آماده شدن برای برگزاری نشست های پشت سر هم در دوشنبه ، تاجیکستان ، در 17 سپتامبر هستند .

شیاطین خارجی در راه ابریشم: در جستجوی گنجینه های گمشده آسیای میانه ، داستان نفس گیر مردان نترسی را روایت می کند که با حملات باستان شناسی طولانی مدت در غرب چین به دنبال شهرهای گمشده صحرای تاکلامکان پیش از بلعیدن آنها به تدریج بودند . امواج متغیر شن (و تا اوایل قرن 19 دوباره کشف نشد) .

صحرای تاکلامکان واقع در جنوب غرب سیکیانگ

آسیای مرکزی فراتر از برنامه های سفر وزیر امور خارجه هند (S.Jaishankar) بوده است . اما او این بار با یک استثناء بزرگ دست بکار میشود تا شخصاً در رویداد آینده سازمان همکاری شانگهای در دوشنبه حضور یابد و احتمالاً از کناره ها ویا که از حواشی اجلاس سازمان پیمان امنیت (CSTO) مطلع شود .

این یک شرایط یا یک حالت استثنایی است زیرا تصرف قدرت دولتی توسط طالبان در افغانستان پس از شکست ایالات متحده در جنگ «20» ساله انتظار می رود که موضوع اصلی بحث این گردهمایی باشد. همچنین انتظار می رود که اجلاس سران سازمان همکاری شانگهای و سازمان پیمان امنیت (CSTO) شفافیتی را برای چشم اندازهای موجود در صورت وجود مقاومت ضد طالبان در سطح منطقه با حمایت «ائتلاف مشتاقان = coalition of the willing» از میان کشورهای عضو دوسازمان اعم از شانگهای و سازمان پیمان امنیت؛ امنیتی ایجاد کنند.

نماینده غرب بطور مستقیم در همچو جلسات شرکت نمیکند و اما حضور هند در همچو جلسات؛ عدم اشتراک نمایندگان ویا هیئت غربی را جبران میکند از اینکه دهلی حامل پرچم گفتگوی چهار جانبه (QUAD) امنیتی شامل ایالات متحده؛ هند؛ جاپان و استرالیا است طوری که اولین نشست خود را در «24» سپتامبر در واشنگتن به ریاست «جو بایدن» در (پس افغانستان) برگزار میکند.

واکنش منطقه ای به رویدادهای افغانستان در سطح یکسانی نیست در یک طرف پاکستان ایران و چین قرار دارند که طرفدار تعامل با طالبان هستند تا بتوانند سیاست های آن را در جهت یک دولت فراگیر و تعهد به ریشه کن کردن گروه های تروریستی مستقر در افغانستان در جهت مثبت «هدایت و تشویق» کنند. به نظر می رسد آنها در مورد پذیرش ویا به رسمیت شناختن طالبان به طور معقولی مطمئن هستند.

اما از سوی دیگر تاجکستان در بین دو کشور با هوا و هوس دمدمی مزاج اعم از ازبکستان و روسیه تحت هیچ شرایطی از پذیرش دولت اسلامی افراطی در همسایگی اش خودداری میکند.

تاکنون هیچ دولت منطقه ای از مقاومت در برابر دولت طالبان حمایت نکرده است؛ اگرچه که دستگاه تبلیغاتی روسیه به نوبه خود به دستور کاخ کرملین از سوی مسکو در تحسین از این جنبش بعنوان یک وجود یا نهاد ضروری و قانونی افغانستان به نسبت استکبار ریس جمهور پوتین بطور یکجانبه یک نهاد غیردوستانه توصیف شده که به اندازه کافی یک نهاد «متمدن» برای دوستی و شراکت نیست.

ایران با عدم نمایندگی یا عدم حضور ویا شرکت اقوام غیر پشتون در دولت افغانستان مسائل جدی دارد. چونکه در واقع، ایران با تاجیکان (سنی) و شیعیان هزاره افغانستان قرابت قومی دارد که مجموعاً «45» درصد از جمعیت را تشکیل می دهند. بعید است که ایران در این مورد مصالحه یا سازش کند. پس ایران به طرز عجیبی، دموکراتیزه شدن افغانستان را ترویج می کند که چیز خوبی است.

اما ایران همچنین تضمین های طالبان را مبنی بر اینکه آنها اجازه نمی دهند که گروه های تروریستی تحت حمایت عربستان سعودی، اسرائیل و امارات از افغانستان عملیات کنند، یا به طرح عملیات ها دست بکار شوند. اساساً ایران احساس رضایت می کند که طالبان با موفقیت به اشغال آمریکایی ها پایان داده است.

ایران و روسیه از تسلطی که پاکستان در افغانستان به دست آورده است، خوش شان نیامده است. با این حال، با توجه به سهم بالای آنها در ثبات کلی افغانستان، به

ویژه در امنیت مرزها ، این تفکر به صفریاً تمایل به "خرابکاری" تبدیل نمی شود. ایران در 20 سال اشغال آمریکا با تروریسم فرامرزی و قاچاق مواد مخدر مشکل جدی داشته است .

برای روسیه نیز امنیت مرزها بسیار مهم است . برای شروع ، در حدود 100 کیلومتری مرز افغانستان در **نوراک** (منطقه گورنو بدخشان تاجیکستان) ، روسیه دارای سیستم نظارتی فضایی خود برای تشخیص اجسام در فضای خارج است ، که در نوع خود در کل دوران پس از اتحاد جماهیر شوروی تنها موردی است. فضا - در منطقه آسمان صاف در **کوههای پامیر**. این ایستگاه کاملاً خودکار است و این توانایی را دارد که بدون دخالت انسان کار کند و اطلاعاتی را در مورد اجرام فضایی جمع آوری کرده و اجسام موجود در فضا ، از جمله آنها بی که در مدار زمین ثابت هستند ، را در فاصله 120 تا 40 هزار کیلومتری کنترل کند. این یک دارایی استراتژیک بی بدیل برای روسیه است .

افغانستان چه به رسمیت شناخته شود و یا که شناخته نشود این خود یک سوال است ؟

اما تجمع گروه های تروریستی در طرف افغانستان در منطقه **گورنو بدخشان** گزارش شده است ، به ویژه جماعت **انصارالله** ، گروه آسیای میانه که در کنار طالبان می جنگد ، که در سال 2010 توسط **آمرالدین طبروف** ، فرمانده جنگی تاجیک تا سپس شد .

هند با **چین** ، **ایران** و **روسیه** در زمینه مبارزه با تروریسم منافع مشترکی دارند ، اما برداشتها و رویکردهای تهدید آنها متفاوت است. نگرانی اصلی **هند** این است که گروه های تروریستی تحت حمایت پاکستان ممکن است پناهگاه هایی در افغانستان ایجاد کنند .

باز هم ، **هند** و **روسیه** دارای جمعیت مسلمان سرکش هستند که احساس سرکوب می کنند و **دهلی** و **مسکو** نگران "**رادیکالیزاسیون**" این مسلمانان خود هستند. پیروزی طالبان در کابل ، نگرانی رهبر فعلی **چچن** ، **رمضان قدیروف** ، که یکی از منتخبین کرملین است بار آورده است و او عصبانی است از این که این "یک پروژه آمریکایی" علیه روسیه است

با این حال ، **آدام شاکیدوف** ، مشاور خود **قدیروف** در امور مذهبی ، در اظهار نظری در اینستاگرام موفقیت های طالبان را ستوده است و آنها را تا حدودی به شکل پنهانی به **مرام ماتوریدی-حنفی** [ماتوریدیه (به عربی: الماتریدیه) یکی از مکاتب اصلی الهیات اسلام اهل سنت است. این کتاب توسط ابومنصور الماتوریدی رسمی شد و اعتقاداتی را که در بین اکثریت اهل سنت وجود داشت تحت یک مکتب الهیات سیستماتیک (کلام) قرار داد. در کنار مکتب اشعری ، از اعتقادات اهل سنت ارتد و کس محسوب می شود. متوریدیسم جهت گیری غالب کلامی در بین مسلمانان سنی فارس قبل از تبدیل شدن به تشیع در قرن 16 ، حنفیان و اهل الری (اهل خرد) بوده است و در امپراتوری عثمانی و هند مغول از موقعیت ممتازی برخوردار بوده است. در خارج از امپراتوریهای عثمانی و مغول ، اکثریت قبایل ترک ، مسلمانان آسیای میانه و آسیای جنوبی نیز به الهیات ماتوریدی اعتقاد دارند. علمای ماتوریدی عرب نیز بوده اند. مکتب ماتوریدی سنت های

تصوف را در اولویت قرار می دهد ... تفصیل توسط این قلم از منابع علمی [نسبت داده است !

ورود طالبان به قدرت در افغانستان به وضوح روحیه شبه نظامیان قفقاز شمالی را تقویت کرد. پرشورترین واکنش به بازگشت طالبان به قدرت از سوی امارت قفقاز صورت گرفت ، گروه شبه نظامی پان قفقاز که شاخه چچنی آن "امارت اسلامی افغانستان ، مجاهدین و همه مسلمانان افغانستان را به خاطر پیروزی بزرگ و تاریخی" تبریک گفت .

به نظرمی رسد **کرمین** نگران است. گفته می شود که رئیس **جمهور پوتین** دستور داده است که هیچ کشور عضو سازمان پیمان امنیت (CSTO) نباید بدون موافقت صریح وی با برنامه های تخلیه آمریکا کاری داشته باشد. (روسیه دارای یک رژیم بدون ویزا با کشورهای آسیای مرکزی است.)

واضح است که روسیه با نگرانی های هند همدلی دارد ، که **نیکولای پاتروشف** ، مقام ارشد **کرمین** را برای مشاوره به دهلی آورد. با این حال ، روسیه همچنین نگران داعش است که منتظر استفاده از هرج و مرج است بر خلاف هند ، که شریک کوچک ایالات متحده است ، روسیه از شبخ و اشنگتن استفاده می کند که از داعش به عنوان یک ابزار ژئوپلیتیک علیه آن استفاده می کند. بخش هایی از نهادهای امنیتی روسیه همچنین به تفاهم ضمنی ایالات متحده و پاکستان در مورد طالبان مشکوک هستند .

آیا این پارادایم متراکم می تواند به عنوان یک کار مشترک ایران ، روسیه و هند برای سرنگونی مسلحانه دولت طالبان در کابل تبدیل شود؟ قطعاً نه. هر کدام منافع خاصی دارند و هیچ کدام جایگزینی برای دولت طالبان ندارند

علاوه بر این ، شرایط امروز بسیار متفاوت است. هند به مقاومت ضد طالبان در دهه 1990 به عنوان انتقام از حمایت پاکستان از تروریسم در هند کمک کرد. به نوبه خود ، طالبان در زمان ربودن یک هواپیمای غیرنظامی هندی در قندهار واکنش نشان دادند. حمایت ایران از مقاومت همچنین منجر به تلافی طالبان در کشتار وحشتناک 11 دیپلمات ایرانی در سال 1998 در کنسولگری این کشور در مزای شریف شد. طالبان با به رسمیت شناختن دولت شورشی در چین به روسیه حمله کردند .

ازبکستان ، مهمترین کشور آسیای مرکزی ، موردی را برای مطالعه ارائه می دهد. **تاشکند** واقعاً نگران نوع حکومتی است که افغانستان خود را سازماندهی می کند و اینکه آیا طالبان موفق خواهد شد که به صورت مسالمت آمیز با گروه های قومی مختلف و نیروهای سیاسی همکاری کند. در حالت ایده آل ، تاشکند یک دولت فراگیر در کابل را ترجیح می دهد .

اما زندگی واقعی است. به طور خلاصه ، تاشکند قصد ندارد فقط در حمایت از یک دولت ائتلافی برای افغانستان قاطعانه خود را محکم ببندد ، اما مایل است هر نتیجه ای را بپذیرد و در جنگ داخلی از یک طرف بر دیگری جلوگیری کند. **تاشکند** بر تقویت

ارتش خود متمرکز است تا بتواند قوی و آماده برای مقابله با هرگونه تهدید باقی بماند. ازبکستان هیچ‌گونه پناهندگی از افغانستان را قبول نخواهد کرد.

تاشکند همچنان به دنبال کمک‌های امنیتی مسکو است، اما همیشه خط قرمز برای دفع هژمونی روسیه و حفظ خودمختاری استراتژیک آن وجود دارد. در واقع، **تاشکند** دروازه اصلی افغانستان به منطقه آسیای میانه است و منتظر مشارکت در بازسازی افغانستان است.

به طور کلی، ازبکستان همان رویکرد سیاست خود را در سال 1996 که طالبان قدرت را در کابل به دست گرفتند، در حال تأمین است یاکه در نظر می‌گیرد. البته، در مقایسه با دهه 1990، در دیپلماسی زرنگتر، با اعتماد به نفس و متین و ماهرتر شده است. **تاشکند** حتی محلی داد رسی برای جریان اصلی طالبان شد! در وهله اول، این تاجیکستان است که ممکن است نزدیکترین نهاد امنیتی هند به نظر برسد. اما **دهلی** باید حساب ریاضی رئیس جمهور **امام علی رحمان** را نیز درک کند، که او دارای «5» جهت یا ویکتور است: یکی، از آن جهات او با افکار عمومی که از جنگ داخلی خشونت آمیز در دهه 1990 خاطرات دارد و از اسلام‌گرایان رادیکال بیزار است، او مانند هر دیکتاتور قدیمی، دغدغه **شماره یک؛ رحمان** سیاست داخلی اوست. وضعیت پیش آمده برای رحمان مساعد است که چشم انداز **پسرش رستم** را به عنوان جانشین خود پیش ببرد. او به طور فزاینده‌ای خود را به عنوان محافظ جامعه تاجیکان افغانستان معرفی کرده است، که در گالری داخلی نیز به خوبی بازی می‌کند.

دولت **رحمان** اخیراً احساسات ناسیونالیستی را برانگیخته است، که ممکن است به انحراف مردم از بحران اقتصادی ناشی از همه‌گیری COVID-19 کمک کند. اما از قضا، مردم تاجیکستان نمی‌خواهند درگیر هیچ درگیری در افغانستان شوند، کشوری بسیار فقیرتر و دولتی شکست خورده، که به گورستان امپراتوری‌ها معروف شده است! **دو**، روسیه سابقه خوبی در زمینه "تأمین کننده امنیت" در آسیای مرکزی ندارد. این کشور یعنی روسیه برای کشورهای آسیای میانه تسلیحات می‌دهد و تمرینات نظامی برگزار می‌کند، اما وقتی زمان بحران فرا برسد، ممکن است ترجیح دهد در حاشیه بایستد. با این حال، که **رحمان** به طالبان حمله کرده است. نمی‌توان تصور کرد که او با **پوتین** مشورت نکرده است. آیا آنها همچو "پلیس خوب، پلیس بد" در چین تنها تریایی بومی سیاست آسیای میانه بازی میکنند البته که روسیه یک بازیگر با تجربه در این تیاترها است.

سه، بدون شک، بی‌حسی **رحمان** نسبت به نقش اسلام در سیاست معتبر است. او اسلام‌گرایان را از دولت ائتلافی خود به تازگی در سال 2015 به اتهام تلاش جعلی برای کودتا بیرون راند و هرگونه اثری از هم‌نشینی با گروهی از اسلام‌گرایان افراطی‌تر مانند طالبان که در ایجاد خطر و ضربه در سیاست داخلی تاجیکستان زند می‌پرهیزد.

چهار ، تقریباً یک سوم اقتصاد تاجیکستان از تجارت مواد مخدر تأمین می شود که بخش اعظم آن توسط افسران فاسد کنترل می شود. تاجیکستان می خواهد اطمینان حاصل کند که این کالای پرسود به شمال (به روسیه و اروپا) ادامه می یابد. اما طالبان بارها اعلام کرده اند که اجازه تولید تریاک یا سایر مواد مخدر در افغانستان را نمی دهند. جالب اینجاست که مقامات تاجیکستان با طالبان در کابل ملاقات کرده اند تا به آنها اطمینان دهند که دوشنبه از توافق دوجانبه در زمینه تامین برق عقب نشینی نمی کند. گذرگاه های مرزی نیز باز هستند. سرانجام ، در محاسبه رحمان ، اتخاذ موضع سرسختانه علیه دولت طالبان اهمیت دارد. چنین موقعیتی از کشور به عنوان بازیگر اصلی در برابر افغانستان به تاجیکستان کمک می کند تا از حمایت مالی مورد نیاز غرب برخوردار شود. در واقع ، او در حال برنامه ریزی برای سفر به پاریس و بروکسل در ماه اکتبر است و دعوت رئیس جمهور **مکرون** و رئیس شورای اتحادیه اروپا **شارل میشل** را پذیرفته است .

در مجموع ، اگر دولت طالبان به سرعت قدرت خود را تقویت کنند و سایر کشورهای منطقه تصمیم بگیرند روابط مستقیم خود را با کابل توسعه دهند . ممکن است که رحمان برای تغییر مسیر با فشار روبرو شود. سازمان های اطلاعاتی تاجیکستان در داخل افغانستان از جمله با طالبان ارتباطات عمیقی دارند. اگر طالبان پنجشیر را آرام کنند ، تغییر سیاست در دوشنبه تقریباً قطعی است .

امیدوارم این رویدادها در دوشنبه زنگ خطری باشد برای همه کسانی که در مورد مقاومت در برابر طالبان خیال می کنند- حداقل. مگر اینکه طالبان به طرز وسیعی مسخره شوند ، با توجه به عمل گرایی یا عملکردی که در تحصیل زنان از خود نشان می دهند و غیره ، بسیار بعید به نظر می رسد ، از اینکه ما به رژیم نگاهی می کنیم که میخواهد برای مدت طولانی وجود داشته باشد با وجودی که برخورد سطحی از حاکمیت ارایه میدهد قسمیکه دست نشانده های ثروتمند ترین و پیشرفته ترین کشورها نتوانستند آن را تأمین کنند از اینکه به حاکمیت کشور سطحی نگر بسته اند .

اگر طالبان الگویی برای دموکراتیزه شدن آسیای میانه و الیگارش های غرب آسیا شود - یا در سایر نقاط منطقه ، به ویژه جنوب آسیا که حقوق بشر و عدالت نفی شده و سرکوب دولت یک واقعیت است ، تاریخ آخرین خنده را خواهد داشت . که اگر از زندگی ویا از روند این تجمع یا گردهمایی "شیاطین خارجی" در دوشنبه یعنی در شهر دوشنبه متوجه نشود که آنها در حال ورودیادر تصمیمگیری به چه چیزی هستند. یک پاورقی کوچک در اینجا به بازگرداندن حس تناسب کمک می کند: در واقع ، این به دنبال گزارش رسمی دولت هند در سال 1875 بود که گنجینه های ویرانه های گمشده صحرای تاکلاماکان را توصیف می کرد که مسابقه ای برای حفاری از گوشه و کنار جهان آغاز شد. و ، ناگزیر ، هر کدام با مشکلات و شرایط جالب خود روبرو شدند .

----- **با تقدیم احترامات «2021-09-21»**